

Nossomos

**Revista trimestral,
Número 1**

Abril 2023

Nossomos

Revista da Escola de Música de Rianxo

Edita

Escola de Música de Rianxo

Dirección

Jesús Pérez

Redacción

Nereida Pérez

Diseño e maquetación

Jesús Pérez e Nereida Pérez

Ilustracións, audio e fotografía

Fondo Documental do EDPC da
EMR CC (BY-SA)

Colaboran

Equipo de Documentación e
Preservación Cultural da EMR

Queremos agradecer a tantas
persoas a xenerosa colaboración
prestada dun xeito ou doutro.
Moitas grazas.

Paxina web

(www.sondamar.es)

Licenzas

Nossomos CC (BY-SA)

No artigo *Un Paseo polos Nossos
Lugares...* Imo úsanse códigos QR
feitos pola Asociación Cultural Os
Penoucos e con licenza CC 4.0
(www.creativecommons.org)

Audio do tema *Ulnar* cedido
amablemente por Alfredo
Susavila.

Audio do tema *Cabalería Lixeira*
cedido amablemente por Félix
Rodríguez e José Rodríguez.

Fotografías 20 Aniversario e
actividades, cedidas amablemente
por *Comisión de Actividades da
BEMR*.

EDITORIAL

Camiñando polo carreiro que trazamos no número anterior de *Nossomos* imos desenvolvendo o proxecto EDPC. Proxecto que vai medrando firme sobre tres piares os cales son...

Nossomos

Coa presentación deste número un de *Nossomos*.

Sondamar

Coa creación da canle de Youtube co fin de ofrecer materiais multimedia.

Coa creación da conta de Instagram como taboleiro de anuncios do proxecto.

Coa creación da conta de Pinterest como plataforma centrada na presentación de material fotográfico.

Coa creación da páxina web do proxecto como portal desde o que presentar o traballo realizado.

Edaterra

Coa creación do blogue do proxecto onde presentar outros traballos non presentes en *Nossomos* ou presentes pero mostrándoos doutra forma.

Queremos responder nesta editorial a unha pregunta: Que significado ten o 20 aniversario da BEMR?

20 anos é algo máis do necesario para conseguir a maioría de idade dunha persoa, e, no noso caso, foi o tempo necesario para ir conseguindo a maioría de idade como banda musical. Tanto que xa esta banda nova comeza a dar pasos buscando as infraestruturas necesarias que nos axuden a lograr esa necesaria incardinación no tecido comunitario. Imos, “que se nos vai da casa” por así dicilo. Citando a Eduardo Mosconi na entrevista publicada no pasado número 0 da nosa revista:

“Os centros de educación musical deben incardinarse no tecido comunitario e responder as necesidades sociais de gran calado pedagóxico e social e está asociada á idea da educación permanente e a educación ao longo da vida (Ortega, 2005) Neste sentido para poder levar a bo termo o anterior, necesitamos infraestruturas que actualmente non temos. É necesario dispoñer dunhas instalacións permanentes, tanto para a Escola de Música como para a Banda de Música.”

Este aniversario é, por tanto, tempo de celebración dun traballo previo que nos permitiu chegar a este punto. E para preparar esa celebración fomos dando pasos

- 1.- Preparación e estrea do novo local de ensaios da BEMR (agradecer neste punto a desinteresada colaboración de numerosos membros da banda e afiliados)
- 2.- Posta en funcionamento de organismos destinados á delegación de responsabilidades e a implicación dos membros da BEMR no seu funcionamento por exemplo a Comisión da Banda.
- 3.- Actividades realizadas pola Comisión de Actividades (Xogos de mesa, xogos de grupo e *gymkhana*).
- 4.- Publicacións en Instagram.
- 5.- Exposición e concerto XX aniversario.

Con estes logros conseguidos e/ou en desenvolvemento encamiñámonos cara ao futuro.

Jesús Pérez.

20230430, Taragoña, Rianxo.

Nossomos

E así soa...

2

Editorial.

Así soan... o XX aniversario da formación da BEMR e o noso proxecto.

4

Noticias.

Avanzando nos obxectivos trazados e poñendo a camiñar novos proxectos mentres preparamos o 20 aniversario da EMR

8

Entrevista a...

Alfredo Susavila.

A firme convicción de que a constancia e o traballo son o máis importante.

12

Concerto Sentido.

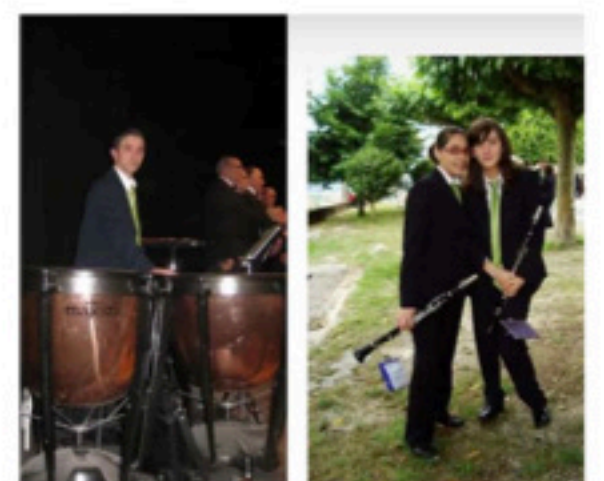
Concerto de fin de ano.

15

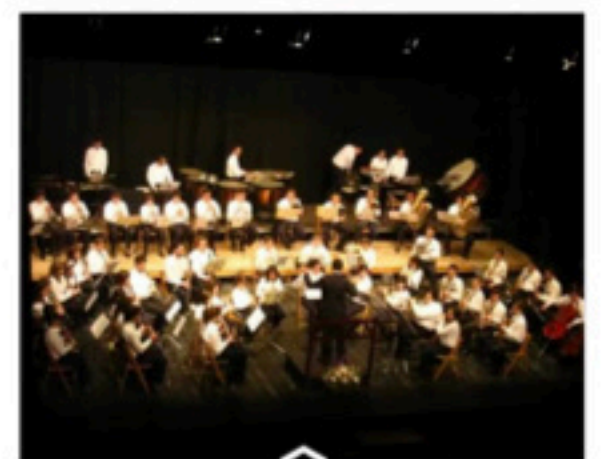
Un paseo polos nosos lugares... Imo

2003

2010

20

A música da BEMR.

Nesta ocasión presentamos a música de Dmitri Shostakovich.

23

A música das palabras.

Tres Formas de Querer, Tres Relatos Encadeados, Lúa Crecente e Parruliño de Aldea.

25

E logo ti?

Hoxe temos o pracer de entrevistar a... José Rodríguez (Baby)

28

E o ceo cantou para min.

Os mundos musicais de Ramin Djawadi.

31

Contando compases.

Encrucillados, xeroglíficos, humor...

33

Sinfonía de sabores

Sinfonía Zen en catro movementos.

Noticias

Avanzando nos obxectivos trazados e poñendo a camiñar novos proxectos mentres preparamos o 20 aniversario da BEMR.

Redacción

Como dixemos no anterior número da revista e na editorial do actual, este trimestre a Escola de Música de Rianxo centrouse en dúas cuestións:

- 1.- A preparación do novo local de ensaios da banda. Grazas á colaboración desinteresada de numerosos membros da banda e familiares púidose reacondicionar e poñer en funcionamento un local para os nosos ensaios. A preparación foi contando cos nosos propios recursos e isto permitiunos non só aforrar diñeiro senón, e valorámolo moito, establecer lazos máis próximos na práctica do traballo entre membros das diferentes seccións da nosa banda: músicos, familiares, membros da Xunta Directiva... Foi, pois, non só un tempo para levar a cabo un proxecto senón tamén un tempo para cohesionar. Obtivemos moitas fotografías de todo este proceso e, a pesar de que o noso espazo é moi limitado na revista, queremos incluír algunhas delas. O resto quedarán para o arquivo como o paso importante que foi.

- 2.- A posta en marcha de novas seccións que nos permiten profundar en mecanismos de democracia e transparencia á vez que se favorece a retroalimentación entre a dirección e as bases e tamén a unidade interna. En concreto:

a.- A elección de membros da *Comisión da Banda* e as primeiras tomas de decisións por esta; como foi a creación de criterios e de grupos en referencia ao mantemento do novo local. A Comisión da Banda ten maiores responsabilidades que aos poucos irá asumindo.

b.- A posta en marcha de encontros promovidos pola *Comisión de Actividades* producíndose ata o momento da redacción deste artigo catro deles, os cales foron dedicados a:

- a.- Xogos de mesa
- b.- Xogos de grupo
- c.- *Gymkhana* (en dúas ocasións)

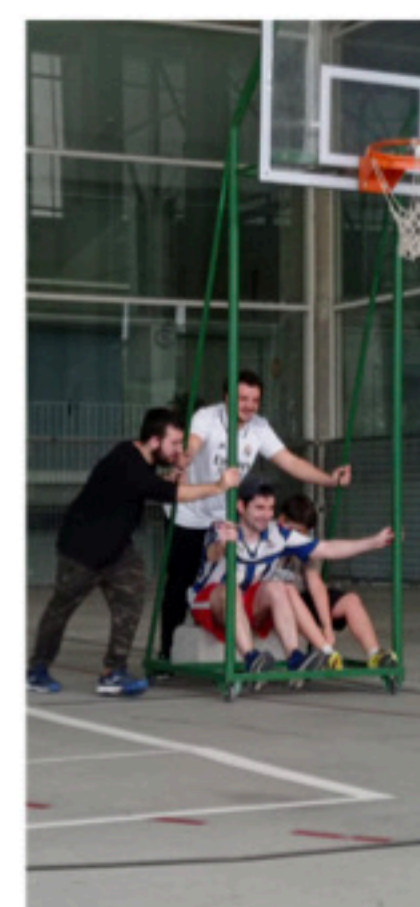
Queremos, neste punto, recoller algunhas palabras do Programa da Comisión de Actividades pois nos parecen moi interesantes:

“Introducción:

As Actividades de lecer da Banda da Escola de Música de Rianxo son unha serie de actividades, xogos e divertimentos que se farán ao longo do ano 2023. Estas levaranse a cabo unha ou dúas veces ao mes. Con estas actividades buscamos mellorar as relacións persoais entre os/as diferentes integrantes da banda, tratando de conseguir unha mellor convivencia entre eles e unha maior sensación de pertenza a un grupo.

Obxectivos:

- Favorecer as relacións interpersoais entre os/as membros da banda ou mellorar as xa existentes.
- Traballar en equipo na consecución de obxectivos e logros comúns.
- Aprender a aceptar tanto a derrota como a vitoria nas diferentes actividades.

2003

2006

2006

2006

- Convivir cos compañeiros/as da banda nun ambiente diferente ao dos ensaios, concertos, procesión, etc...
- Disfrutar do tempo en compañía de amigos e compañeiros da Banda da Escola de Música de Rianxo.

c.- Non queremos esquecer a actividade periódica que están a realizar as compañeiras encargadas do Instagram da BEMR que tras cada ensaio dan voz aos nosos músicos sobre diversos temas. Creemos que esta actividade é moi interesante e como tal, desde aquí apoiámola e remitímonos aos vídeos que podemos ver na citada rede social.

d.- Por último, e como colofón a todo o traballo non só deste

trimestre senón de vinte anos, a Banda da Escola de Música de Rianxo realizará unha exposición retrospectiva que abarca o período que vai desde o 2003 ata os nosos días e que se presentará do 21 de abril ao 19 de Maio no Auditorio de Rianxo. Alí estivemos, nun emotivo acto onde participaron coas súas intervencións Eduardo Mosconi e Adolfo Muíños. E contando coa participación dun cuarteto de clarinetes da nosa BEMR. Doutra banda, o luns 1 de Maio (día da clase obreira) celebrarase no Campo de Arriba ás 12:30 o concerto que conmemorará este 20 aniversario.

Pero non queremos despedirnos desta sección sen antes dicir que o pasado día 31 de Marzo no local restaurante Tialena de Rianxo, ás 9:00 da noite un grupo de persoas reuniuse para compartir uns momentos emotivos. Botabamos de menos en Rianxo un lugar no que celebrar iso que chaman Jam Sessions e que non é outra cousa que pasalo ben improvisando e xogando coa música e os amigos. A proposta partiu de Bruno, un alumno de piano da EMR e convocou a algúns dos nosos veciños, deses para os que a música é tanto ou máis que o aire que respiramos. Tanto á dirección do local, á que desde aquí agradecemos a acollida que nos deron, como aos asistentes pareceulles que sería unha pena non repetir en breve a experiencia así que nos despedimos cunhas fotos desta máxica noite agradecendo a todos os presentes os momentos vividos e especialmente ao promotor da idea; Bruno.

Estrasantico de Simón Couceiro. Interpretado polo Cuarteto de Clarinetes da BEMR na Exposición do XX Aniversario da BEMR 20230421. Audio dispoñible só na edición multimedia.

Entrevista a...

Alfredo Susavila

A firme convicción de que
a constancia e o traballo son o máis importante

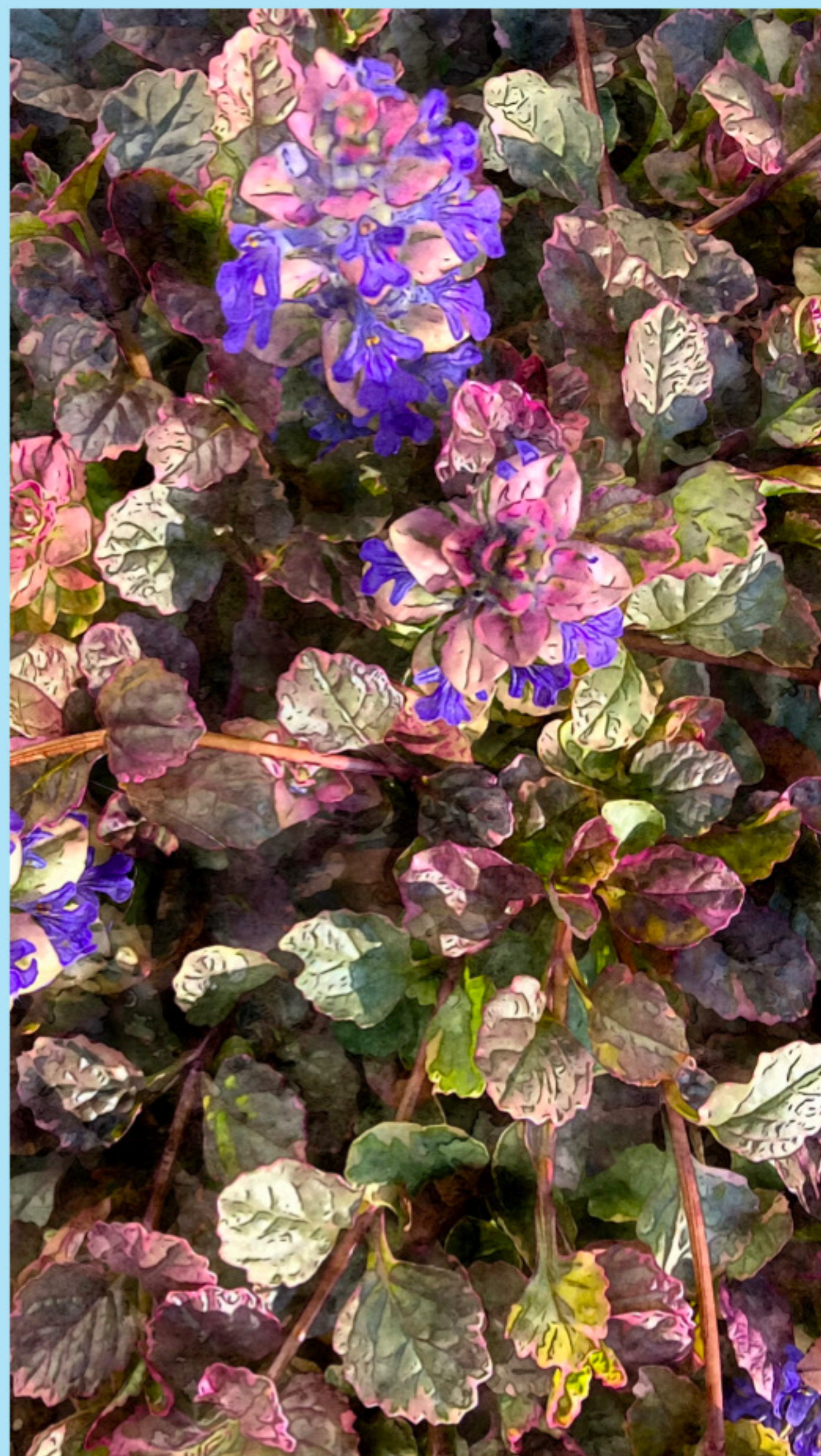
Redacción

Nesta ocasión temos o pracer de entrevistar a Alfredo Susavila, quen nace en 1976 e que conta co título en grao superior de piano. Habendo participado, composto e arranxado música para múltiples proxectos, é, ademais, profesor de piano na EMR e tamén no CEMU de Santiago de Compostela sendo director deste último centro. Cabe destacar que é o creador dun método de piano propio publicado en 2021 que ten gran éxito e que en tan breve espazo de tempo xa é utilizado en distintas escolas e conservatorios. Na súa páxina web (www.alfredosusavila.es) podemos atopar moita máis información. A ela remitimos non sen antes dicir que hai cousas que un currículo non pode medir como é a dedicación, a empatía, a preocupación por atender as necesidades particulares de cada alumno e aplicar, a cada alumno o propio método de piano creado. Como él di “como a min me gustaría que me ensinasen”. Empezamos pois.

Nossomos: Poderíanos explicar que é o CEMU?

Alfredo Susavila: Antes de nada dar a benvida a tódolos lectores, e parabéns ás persoas que realizan e organizan este traballo.

O CEMU dende o 2019 é un centro autorizado

pola consellería de Educación para impartir as ensinanzas profesionais de música moderna. (Código

de centro: 15033186). Quero explicar con esta frase de forma máis extensa que se trata dun centro que proporciona ao alumnado de forma oficial o título profesional (Grao Medio). Atendendo as necesidades dunha ensinanza artística de calidade e garante a calificación de futuros profesionais orientados a un perfil da música moderna e o jazz. Ata fai pouco este tipo de ensinanzas conseguíanse de forma autodidacta ou a través de clases particulares con músicos preparados neste perfil. Por sorte hoxe en día foi avanzando, e intégrase nas escolas de música como a de Rianxo e é posible ampliar os estudos de forma oficial.

Nossomos: Sabemos que vostede creou un método de piano propio e mesmo ten publicado un programa informático para complementar o estudo do mesmo. Podería explicarnos en que consiste o seu método e por que motivo creouno?

Alfredo Susavila: O método de piano naceu da inquietude e a necesidade que tiven dende que empecei a dar clase alá polo 2001, intentando facer unha boa programación das miñas clases basándome nos estudos realizados e a miña experiencia como músico, analizando as necesidades da vida profesional. O temario dos métodos está composto por oito libros, consiste en abarcar tódolos aspectos técnicos, armónicos e estilísticos dende o inicio ata un nivel avanzado, tratando de servir de guía para futuros profesionais da música moderna e como axuda para outros profesores, xa que é moi complicado conseguir un material ordenado no que enfoque tódolos aspectos que afectan ao instrumento e califiquen ao alumno coas técnicas necesarias para o desenvolvemento estilístico na música moderna e o jazz. Por outro lado coa intención de seguir mellorando no campo da ensinanza, tiven a necesidade de crear unha aplicación como reforzo do método no apartado estilístico, xa que unha das bases fundamentais dun músico é a importancia de escoitar música así como tocar en conxunto con outros músicos. De feito quixen facelo para que os alumnos tiveran unha sensación moi real de tocar en grupo, isto foi grazas á colaboración e grabación de dous músicos de alto nivel como foron Pachi Cruz ao baixo eléctrico e contrabaixo, e Carlos Bastón á batería.

Outro punto importante para min é que servira tamén de motivación ao estudante mellorando a súa formación.

Nossomos: Cando unha persoa que estuda piano remata os seus estudos na EMR, que opcións pode elixir se decide profundar máis na disciplina?

Alfredo Susavila: Un alumno que remata os estudos na EMR, finalizando tamén o resto de materias que complementan ao instrumento, ten a preparación necesaria para afrontar o título profesional (grao medio), seguidamente se quere seguir ampliando os estudos, pode continuar esta formación accedendo aos estudos superiores de Jazz e Música Moderna.

Nossomos: En ocasións podemos oír que a comunmente coñecida como música clásica é superior á tamén comunmente coñecida música moderna. Que opinión merécenlle tales afirmacións?

Alfredo Susavila: Non comparto ese tipo de opinión, a música é demasiado grande e agrupa moitísimos estilos, épocas e tradicións. Para min é unha falta de coñecemento sobre o tema. Por sorte dediquei moita parte da miña vida ao estudo da música clásica, no que puiden ver a grandeza que ten. A miña opinión neste tema é que non creo nesa superioridade, calquera estilo da música clásica, moderna ou jazz que queiramos realmente dominar levaría unha vida completa, e ningunha é superior a outra, son distintas etapas da

historia, estilos, épocas e as raíces de cada lugar son demasiado complexas como para considerar algo superior a outro, habería que especializarse en cada estilo e analizar profundamente, o cal sería imposible. Na etapa inicial e media dun estudante que quere conseguir chegar a ser un músico profesional, recomendaríalle que escoite e se enriqueza en tódolos estilos que poida, se só te limitas a un estilo, serás un especialista niso pero terás moitas carencias na túa fase de formación e o descoñecemento de moitos estilos que che enriquecen e motivan buscando o teu camiño. Logo cando xa te dedicas profesionalmente é moi habitual especializarse en algún estilo que teñas a inquietude de seguir formándote, en algo moi concreto como pode ser o jazz, música contemporánea, a música tradicional de calquera lugar, barroco ou o que máis afín sexa ao teu gusto.

Nossomos: Cre que estudando música moderna é posible interpretar calquera peza musical, mesmo música clásica?

Alfredo Susavila: A miña opinión sobre este tema é que calquera, sexa de música clásica ou moderna con certo nivel de lectura e técnica pode chegar a interpretar unha partitura e dar as notas que corresponden a esa peza, agora ben eso queda a anos luz de ter unha excelente interpretación. Un estudante de música moderna, podería enfrentarse a calquera peza xa que anteriormente tivo unha formación sobre ese estilo. A música moderna abarca moitos estilos que hoxe en día necesítanse para a vida dun músico profesional actual. Se tivera que tocar unha obra clásica tería a necesidade de escoitar e formarse nese estilo alieo a súa formación. Por outro lado dentro da formación da música moderna, abarca un aspecto moi importante a improvisación tanto como solista como no acompañamento o cal non aparece nunha partitura escrita; isto é unha das grandes dificultades e carencias que un estudante de música clásica ou outros estilos non podería realizar, e recomendaríalle que se formase na música moderna e o jazz para o seu futuro profesional.

Nossomos: Que lle diría vostede a unha persoa que queira dedicarse profesionalmente a este mundo da música e especificamente ao piano?

Alfredo Susavila: En primeiro lugar como base que escoite moita música, recomendaríalle no seu plan de estudos que incorporase dez ou quince

minutiños mínimo tódolos días a sentarse a escoitar música analizando non só o que fai o seu instrumento, así como que toque con tódolos músicos que poida. Hai unha frase do trompetista Clark Terry que me gusta moito e coméntolle a tódolos alumnos sacada dun de libro de jazz “A Jazz Improvisation Primer”, que resumía o proceso creativo e describe moi ben a faceta para chegar a ser un músico profesional “Imitation, Assimilation and Innovation” (imitación, asimilación e innovación). Por outro lado que beba de cantos máis estilos mellor sen descoidar outros aspectos que rodean ao instrumento e a outras materias, conseguindo unha rutina de estudo e sobretudo que disfrute do camiño deste mundo tan fermoso.

Nossomos: E para terminar, que compositores e que músicas poderíanos recomendar hoxe, que mañá poderían ser outras, para gozar un bo intre escoitando música?

Alfredo Susavila: Paréceme moi boa pregunta, como dixeran anteriormente un dos piares fundamentais é escoitar música, pero centrándome na pregunta mencionar o pianista que estiven escoitando hoxe, trátase dun músico que particularmente gústame moito e escoito habitualmente como é Joey Calderazzo.

Para que saibades un pouco sobre a música que escoito habitualmente, aínda que a lista sería demasiado extensa fago unha pequena lista de varios pianistas que espero que vos gusten como é Bill Evans, Chick Corea, Herbie Hancock, Michel Petrucciani, Keith Jarrett, Kenny Barron, Gonzalo Rubalcaba, Esbjörn Svensson e Brad Mehldau.

Para terminar envíovos un saúdo a tódolos lectores e que sigades disfrutando desta paixón que é a música.

Moitas grazas Alfredo por estas palabras tan clarificadoras sobre os estilos musicais e por axudarnos a comprender as diferentes opcións con que un alumno da EMR conta cara ao seu futuro xa sexa profesional ou non.

Ulnar, Alfredo Susavila.
Audio dispoñible só na edición multimedia.

Concerto sentido

Concerto de Fin de Ano 2022

Banda da Escola de Música de Rianxo

Dirixe Rafael Collazo Moares

Jesús Pérez

Trátase esta dunha sección para achegar e comentar algúns aspectos sobre os temas que forman parte dos nosos concertos. Iremos tratando concerto a concerto cada tema, achegando os nosos *two cents worth* tentando axudar a contextualizar cada peza por separado á vez que comprender mellor o conxunto dunha presentación. Sinxelamente, cremos que apreciamos máis algo cando o comprendemos. E comprendemos mellor algo cando, ademais de ser capaces de ver cada unha das súas partes por separado, somos capaces de captar a súa esencia e a relación entre as distintas partes que o conforman. Da mesma maneira que non comprenderemos a un ser humano determinado por máis que comprendamos o funcionamento de cada un dos seus diferentes órganos. Unha presentación é un conxunto en si mesmo, nunca un “caixón de xastre”. Do mesmo xeito que un bo disco ten unha coherencia nos seus temas (entre nós, poucas cousas hai peores que un *super hits*) E aínda que, poñendo xa un caso extremo, o criterio único para elixir uns temas determinados en lugar doutros fose tan só a capacidade para defendelos ou non por parte do conxunto musical, tamén ese feito estaríanos a indicar cousas das cales poderíamos obter ensinanzas para avanzar. Sería fácil comezar polo concerto do pasado verán que a BEMR dedicou a John

Williams pois é realmente unha homenaxe en si mesmo pero gústannos os retos así que... alá vai que imos co concerto do pasado *Fin de Ano*. Esperamos que vos guste.

Antonio Estevan y María Gil (2014)

Óscar Navarro (1981)

Trátase dun pasodobre que en 2014 compuxo o mozo mestre alacantino Óscar Navarro; o cal posteriormente á obtención do grao superior en clarinete especialízase en

composición e dirección na *Allegro International Music Academy* en Valencia con Ferrer Ferrán quen pasou a ser mestre e amigo. A súa carreira e as súas composicións musicais son tan interesantes que merecen un artigo expreso.

A música que compón Óscar Navarro é rica en matices, expresiva e suxestiva. Ese tipo de música cargada de contido que nos mantén rendidamente expectantes ata converternos en activos participantes das súas presentacións.

O devandito, profundaremos no seu traballo noutro número pero neste queremos tratar especificamente sobre a peza que a nosa BEMR presentou no pasado concerto de fin de ano. Antonio Estevan encargou no seu momento a Ferrer Ferrán unha peza dedicada á súa muller María Gil. Ferrer Ferrán (de quen tamén a BEMR

executou algunhas pezas) compoñe e ademais fai un pasodobre chamado *Antonio Esteban López*. Óscar Navarro compón en 2014 o pasodobre *Antonio Esteban López e María Gil Herrero* encargado polo propio Antonio e con motivo do 66 aniversario da súa relación de parella con María Gil, o cal ten letra. Á marxe da edición que neste artigo traemos que é da BEMR, recomendamos a audición do disco *A Gran Gala do Verán* (2019) dirixido polo mesmo Óscar Navarro ao mando da *Óscar Navarro Symphony Orchestra* e contando coa voz de Estefanía Dos Santos. Antonio Esteban López é un gran amante da música que durante moito tempo foi vicepresidente da Banda Unión Musical e Artística de Sax e logo continuou colaborando coa devandita banda. Unha persoa moi querida en Sax, cousa que pode percibirse nesta peza musical.

Poeta e Aldeano (Dichter und Bauer, 1846, Viena)

Franz von Suppé (1819 Split, Imperio Austríaco - 1895 Viena, Imperio Austro-Húngaro)

Arranxos J. L. Quintás Carreira

Trátase dunha opereta cómica de enredo amoroso entre tres parellas dividida en tres actos e onde o que máis destaca, por encima do libreto, é a súa música fresca e enérxica e as súas bonitas melodías. Non é casualidade que sexa esta unha das obras de referencia do seu autor.

Franz von Suppé nace en Split pertencente a Dalmacia, sur da actual Croacia, que naquel momento pertencía ao Imperio Austríaco. Especialízase en frauta en Cremona, onde tamén estuda harmonía. Compuxo unhas 210 obras sendo 30 delas operetas e o resto ballets,

bodeviles.... moitas non se interpretan normalmente na actualidade mais con todo é moi coñecido por tres delas entre as que podemos atopar *Poeta e Aldeán* sendo as outras *Mañá, tarde e noite en Viena* (*Morgen, Mittag und Abend in Wien*) e *Cabalería lixeira* (*Leichte Kavallerie*).

Danzas Armenias (1972)

Alfred Reed (1921 - 2005)

Alfred Reed, nacido en Nova York (USA), xa desde moi novo destaca no campo da música especializándose

inicialmente en trompeta sendo un dos compositores máis prolíficos deste país con máis de 200 obras publicadas. É destacable que nos tan só tres anos e medio que estivo no exército durante a Segunda Guerra Mundial produciu un centenar de pezas entre obras orixinais e arranxos. Estableceu o ensino en negocios musicais (desde vender un disco, unha entrada para organizar un actuación..., por exemplo) na Universidade de Miami sendo a primeira vez que se facía.

Armenian Dances é unha suite en catro movementos baseada en cancións populares armenias recompiladas por Gomidas Vartabed (1869-1935), quen ademais foi un dos fundadores da música clásica armenia. Hai dous suites (*Armenian Dances I* e *Armenian Dances II*), ambas dúas dedicadas a Harry Begian, o director da *Illinois University Symphonic Band* cuxa familia tivo que fuxir do seu país por mor da limpeza étnica que exerceu o exército turco no imperio otomán.

Charles Chaplin Selections (arranxo para banda 2000)

Cornelius Marcel Peeters (1926 - 2020)

Charles Spencer Chaplin (1889-1977) compuxo múltiples melodías que foron arranxadas por Cornelius Marcel Peeters e engarzadas delicadamente nesta xoia musical que é a selección que interpretou a nosa BEMR.

Charles Chaplin, quen é coñecido principalmente pola súa faceta de actor e humorista, tocaba o violín e o violonchelo e tamén foi compositor musical, produtor, guionista, director, escritor e editor. De feito o Oscar que obtén en 1972 é á banda sonora de *Candilejas* en cuxa composición participou. Pero sobre todo, máis aló destes logros

profesionais, sempre foi unha persoa comprometida cos problemas do seu tempo e aínda que non era comunista chegou mesmo a ter que exiliarse de EE.UU. na época da chamada “Caza de Bruxas” de Maccarthy acusado diso.

***White christmas* (1941)**

Irving Berlin (1888 Bielorusia - 1989 EE.UU.)

Irving Berlin, compositor e letrista nado en Bielorusia e nacionalizado en Estados Unidos, foi moi frutífero tanto en composicións como en letras de cancións. A el debemos temas como *Cheek to Cheek*, *Puttin' on the Ritz*, *God Bless America...* ou o mesmo que nos ocupa entre tantos e tantos.

Na película *Holiday Inn* (1942), cantada polo xenial Bing Crosby, podemos atopar por primeira vez esta canción que chegou a ser unha das máis gravadas da historia e a cara A do single máis vendido por encima de *Candle in the Wind* de Elton John.

Marcha Radetzky (Radetzkmarsch 1848, arranxo para banda 1993)

Johann Strauss (1804 - 1849)

Arranxos Alfred Reed (1921 - 2005)

Johann Strauss (pai) compón en 1848 este divertido tema clásico musical tan usado nos concertos de Nadal, en honra do Conde Joseph Wenzel Radetzky, mariscal de campo do imperio austriaco que derrotou a revolución de 1848-49 no Norte de Italia e que se encadra na loita deste último país pola unificación á vez que desprenderse do xugo do imperio austrohúngaro, todo iso á súa vez no conxunto dos intentos da nobreza feudal europea de reverter os avances da revolución francesa e impedir o triunfo da burguesía en todo o continente. Foi tarareada en principio por todos como un himno do nacionalismo austriaco. Pero cando o mesmo mariscal reprimiu a revolución na propia Austria esta marcha foi vista como a exaltación dun personaxe reaccionario. Ese mesmo ano morre o autor. Máis tarde en 1914 o tamén austriaco Leopold Weninger faille uns arranxos dándolle un ton máis festivo e menos marcial desligándoo, en certa medida, do personaxe histórico. Por desgraza Weninger afiliouse ao partido nazi e apoiou o avance de Hitler e de novo esta peza foi vinculada con tendencias retrógradas sendo que é a versión arranxada por Alfred Reed (xa falamos del en *Danzas Armenias*) a que a BEMR executou.

Tamén podería ser interesante ler a novela *Radetzkmarsch (A Marcha Radetzky)* de Joseph Roth; ed. Alianza ISBN: 978-84-1362-843-1.

Un paseo polos nosos lugares...

Imo

EDPC

O pasado 4 de Setembro a Banda da Escola de Música de Rianxo actuou en Imo. Esa tarde noite chovía e fomos acollidos baixo unha carpa situada no que no seu tempo foi unha eira de trillar, abrazados polas casas construídas en círculo ao redor dela e xunto a un conxunto imponente de hórreos aos pés da citada eira. Sentímolos no seu momento como un lugar acolledor e, en canto tivemos ocasión démonos un salto para compartir un bo intre e falar coas súas xentes. Realmente foi unha tarde agradable e, precisamente ese ambiente é o que nos gustaría transmitir con este pequeno artigo.

Imaxe do camiño aos petróglifos de Bouza Badín, onde podemos ver o contraste entre a economía industrial actual, neste caso unha granxa de porcos, e as brañas ao lonxe, que foron un dos principais sectores económicos na antigüidade.

Os petróglifos de Bouza Badín, onde a natureza e a pegada do home converxen nunha fusión de enorme beleza.

Vista desde os petróglifos de Bouza Badín, desde onde podemos ver as Brañas de Láino, moi importantes na economía da zona en tempos pretéritos, como di certa copla popular:

“As neniñas de Láino, Eu direi quen elas son:
Collen o xunco na braña
Vano vender á Padrón”

Flores do xénero *Asphodelus* que podemos atopar nos petróglifos de Bouza Badín. Unha lenda popular conta que os gravados dos petróglifos son en realidade portas ao averno, poderían os *Asphodelus* reforzar esta lenda?

Antigo pombal situada cara aos hórreos da zona alta.

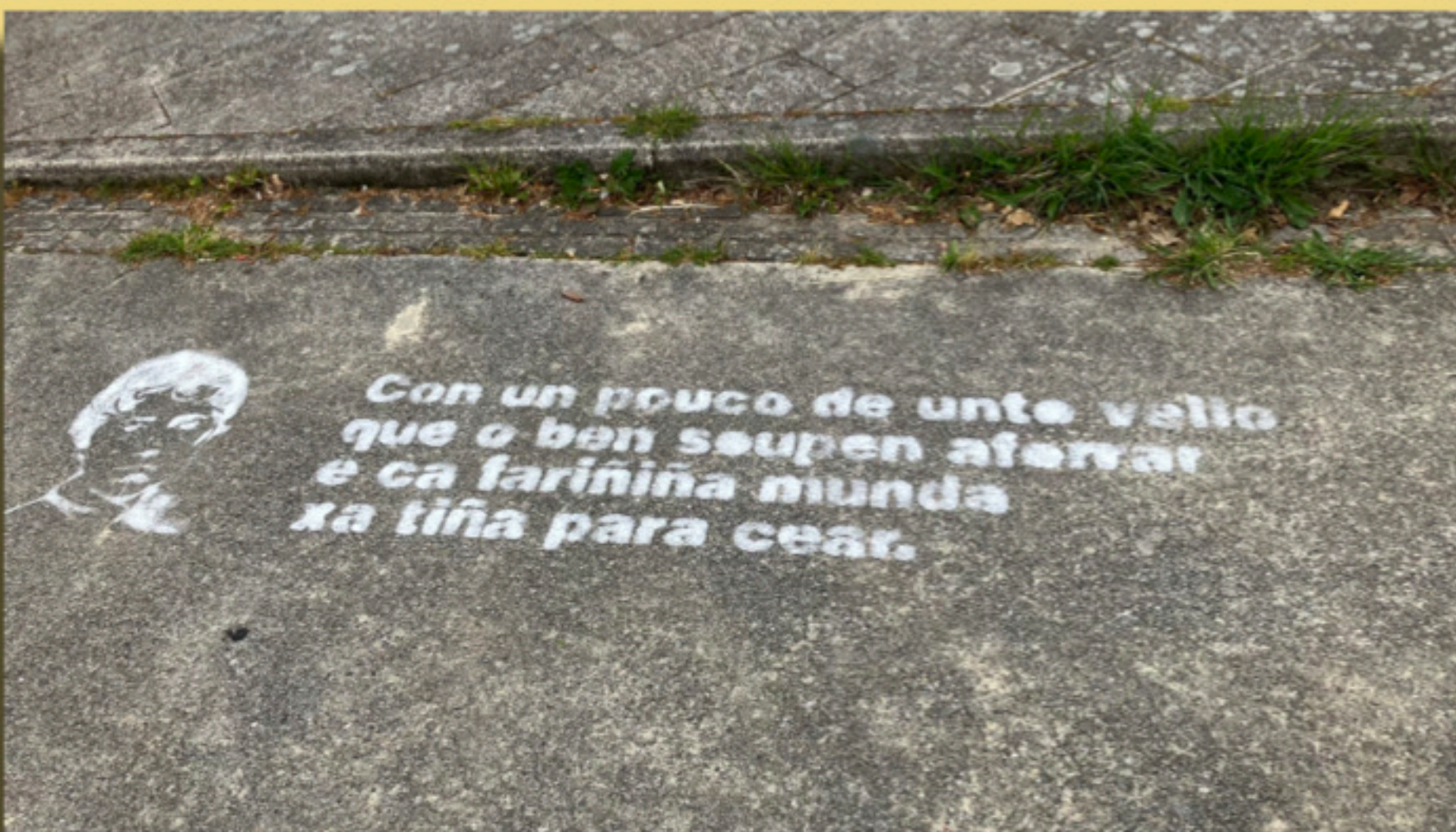
Antigo lugar excavado na mesma pedra. Tamén os lagares gregos e romanos se excavaban na pedra.

Edificio de estilo antigo que atopamos facendo esquina de camiño á plaza da Lavandeira. Destacamos a súa peculiar forma curva.

Antigo lavadeiro de pedra, agora en desuso, no que cada familia tiña unha pedra para lavar asignada e funcionaba tamén como lugar de reunión.

Frase de Rosalía ubicada na plaza da Lavandeira que reflicte a profunda implicación da poetisa co pobo.

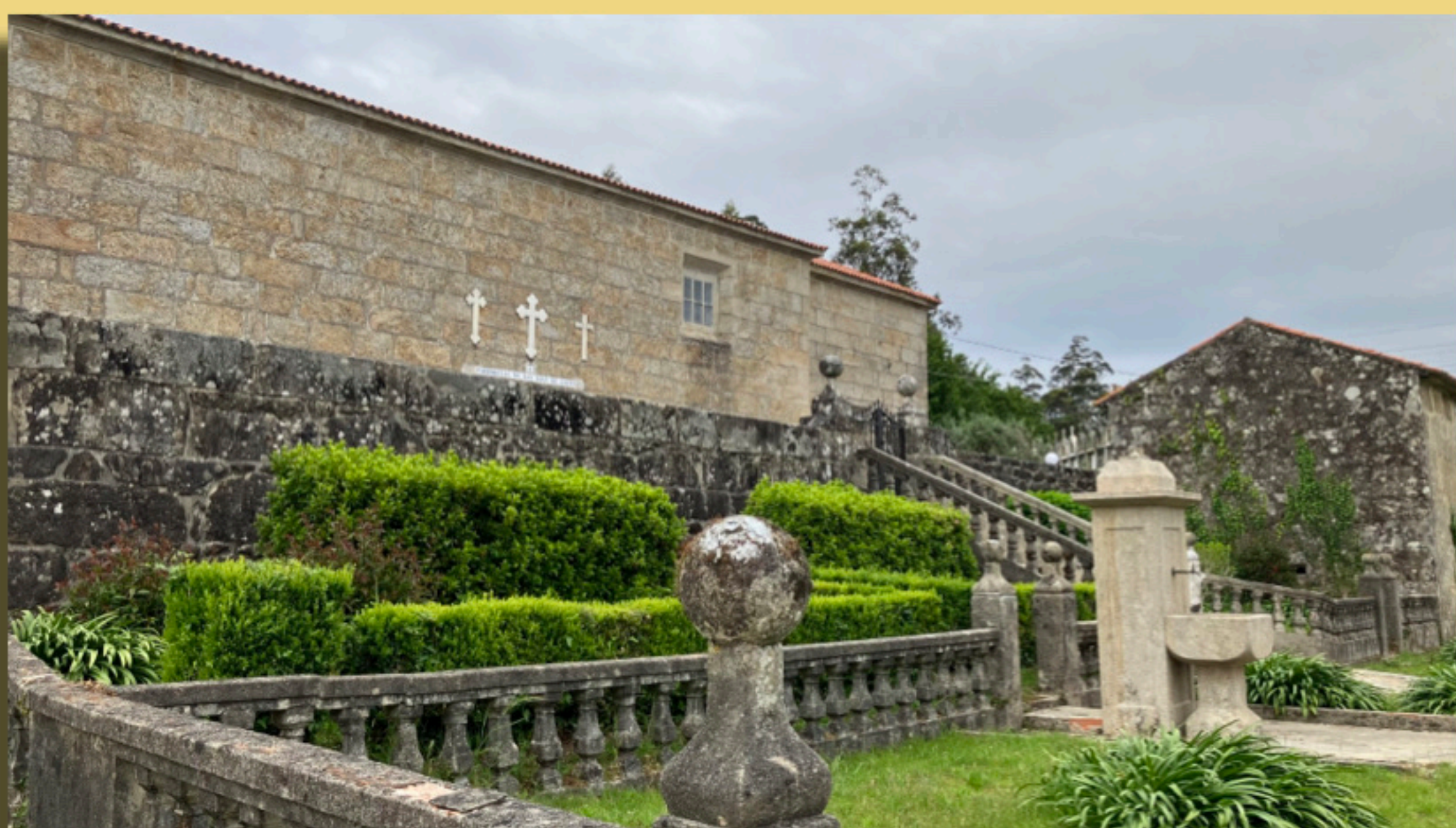
O Cruceiro de Abelán, construído en 1672, ubicado no cruce de camiños que levan á Devesa, Bustelo e a Teaio. No varal hai un oco semellante a unha fornela que se cree que algunha vez albergou unha imaxe, quizais un retablo adicado ás ánimas, agora desaparecida.

Conxunto de hórreos situado aos pés da plaza da Lavandeira, que era unha antiga eira de trillar. Nada máis entrar chama a atención a ubicación das casas, que rodean a plaza dando unha sensación de seguridade e recollemento moi agradables.

Conxunto de hórreos situados na zona alta de Imo, que nos lembran fragmentos dun pasado.

Vista lateral dos xardíns da Iglesia de San Xoán de Laíño.

A Igrexa de San Xoán de Laíño, cos seus fermosos xardíns, permítenos ver unha mostra do sentido comunitario presente no pobo de Imo. É moi notable a presenza dos carteis anunciando asembleas de veciños.

A Música da BEMR

Waltz No. 2 from Jazz Suite No. 2, Dmitri Shostakovich

Jesús Pérez

Ao longo do ano 2019 a Banda da Escola de Música de Rianxo interpretou polas nosas aldeas e pobos un tema de Dmitri Shostakovich denominado popularmente *Second Waltz* aínda que André Rieu recoñece cambiarlle o nome en aras da comercialidade do tema e do seu propio disco *From Holland with Love* sendo o seu nome orixinal *Waltz No. 2 from Jazz Suite No. 2*. Tamén o podemos gozar no filme *Eyes Wide Shut* de Stanley Kubrick. O tema que nos ocupa percorreu un tortuoso camiño de reconstrución pois a partitura orixinal da *Suite No. 2* perdeuse durante a Segunda Guerra Mundial. Con todo en 1956 usouse na banda sonora da película *Pervery eshelon* (*O Primeiro Escalón* do cineasta soviético Mikhail Kalatozov), logo recolleuse nunha compilación do autor chamada *Suite for Promenade Orchestra* sendo no ano 2000 que Gerard McBurney, partindo dunhas partituras para piano e ao mando da BBC Symphony Orchestra estrea unha reconstrución da *Jazz Suite No. 2* onde non está o noso *Second Waltz*. Mesmo xurdiron teorías sobre a orixe da canción popular que inspirou a Shostakovich apuntando a que o escoitou de beizos dos nenos que chegaron á URSS fuxindo da guerra civil en España, en concreto a canción *Yo te Daré*; cousa nada desatinada tendo en conta que á hora de crear unha arte revolucionaria era unha orientación a fusión en grao sumo avanzado da arte a nivel mundial coas melodías e tradicións populares. Este valse pertence aos traballos que Shostakovich dedicou a explorar e gozar o mundo do Jazz. Entre os moitos discos que poderíamos recomendar nesta etapa do xenial compositor citaremos *Shostakovich The Jazz Album*; executando os temas a Royal Concertgebouw

Orchestra (Amsterdam) baixo a batuta de Riccardo Chailly e publicado polo selo Decca en 1992 e tamén o disco *Suite for Variety Orchestra* con Andrew Litton ao mando da Singapore Symphony Orchestra.

Dmitri Shostakovich foi un creador musical que viviu momentos históricos moi importantes nunha nación, a URSS, que pasaba por unha situación difícil e decisiva. Esta intensa loita interna e externa marcou a súa carreira artística, como non podía ser doutra maneira, dotando toda a súa obra dunha gran riqueza musical; digámolo así, dunha enorme delicadeza e sutilidade harmónica preñada da potencia que achegaba o bravo e convulso mar da loita de clases a nivel nacional e internacional naqueles anos que van desde a Revolución de Outubro ata entrar nos cincuenta do pasado século. Somos conscientes de que todo ser humano comprometido honestamente co seu tempo e en constante loita por superarse e ofrecer o máis íntimo da súa alma para o avance da humanidade ha de enfrontarse ao longo da súa vida a aquelas persoas que xa sexa desde a equidistancia politicamente correcta, xa sexa “domesticando ao *un* para enfrontalo ao *outro*”, xa sexa partindo de prexuízos e non buscando a verdade nos feitos, ou simplemente defendendo as vellas ideas con novas roupaxes afogan, asfixian o mesmo arte e a creatividade e, seguramente, “coa mellor das intencións”. Deste tipo de cousas, precisamente, afastareime no artigo tentando expresar simplemente o que sinto ante a súa música, achegando referencias e datos e abrindo a porta a que sexa o lector, o oínte, quen valore a obra deste compositor. Por suposto, tamén teño a miña propia opinión, pero iso... para o final.

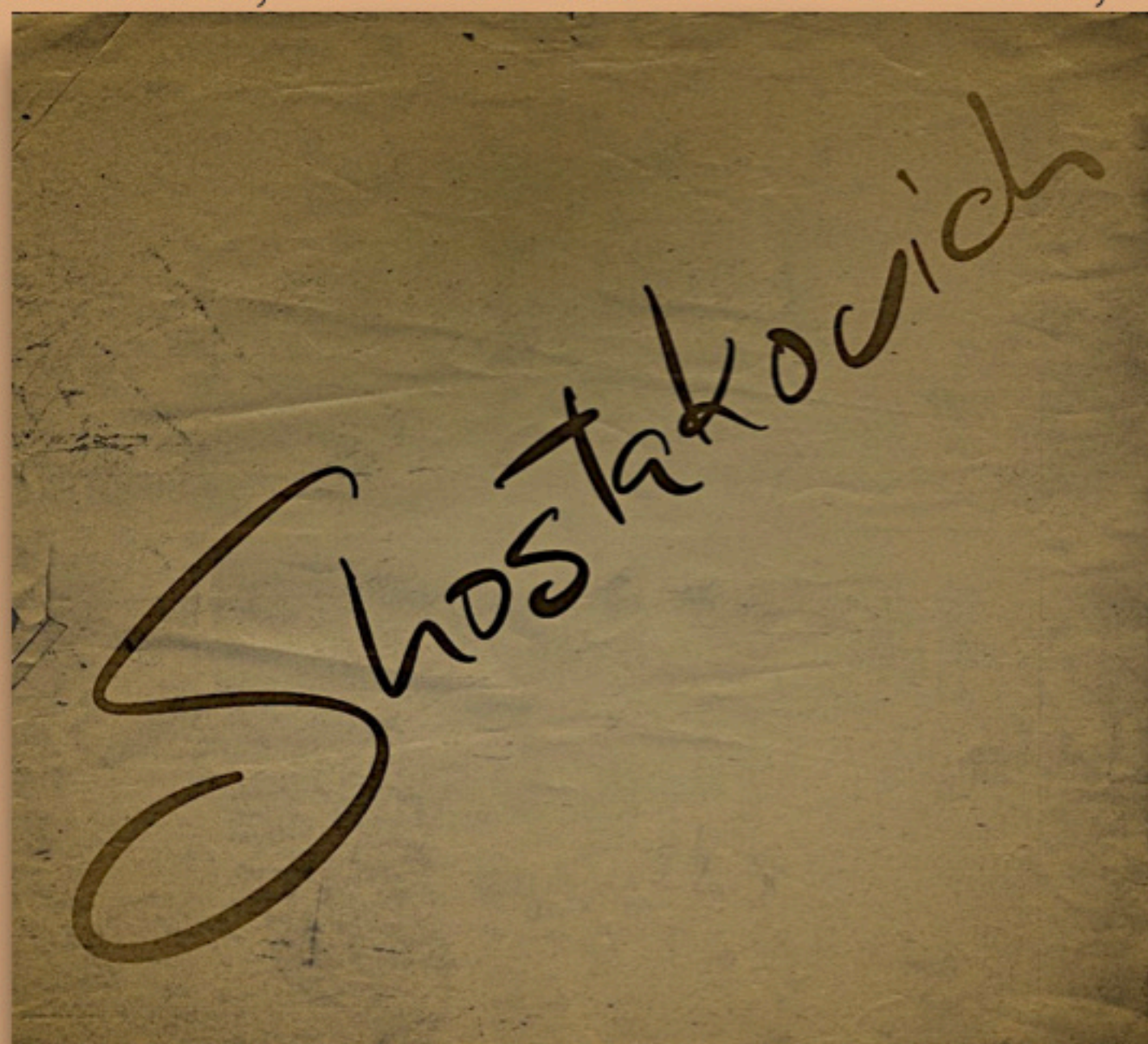
Suxerimos a audición dalgunhas das súas sinfonías (fixo quince nin máis nin menos). Aínda

que hai moitas gravacións das súas obras, e aínda que falemos doutras gravacións cando entremos en cada unha delas; por encima de todas eu recomendo adquirir o pack que contén as súas quince sinfonías e que está interpretado pola National Symphony Orchestra (Washington) baixo a dirección de Mstislav Rostropovich. Gravación do ano 1991 para Teldec Classics (Warner) pois non só rezuma unha gran calidade senón que achega a capacidade para a transmisión de sentimentos en gran parte grazas á presenza de Mstislav na dirección. Máis difícil de conseguir pero ao que tamén recomendamos ter en conta é esoutro gran condutor Evgeny Mravinsky. Pero só se é posible conseguir as súas grabacións, claro. Nota aclaratoria, calquera indicación nestes casos é subxectiva e é moi posible que o lector atope outras versións máis do seu gusto pero eu só podo recomendar as miñas preferidas ;)

Comezamos coa 5ª *Symphony* estreada en 1937 en Leningrado, composta para conmemorar o 20 aniversario da Revolución de Outubro e que obtivo un gran recibimento. Grande nos seus catro movementos, especialmente para esta obra recomendamos ademais das coleccións arriba mencionadas, unha gravación máis pausada, tamén baixo a batuta de Rostropovich pero nesta ocasión dirixindo á London Symphony Orchestra. Gravación de 2005 que podemos atopar baixo o selo LSO Live. Tras un potente á vez que delicado primeiro movemento *Moderato* entramos no segundo movemento, o *Alegretto*, que, partindo de graves sons se interna nunha alegre danza militar (esa caixa, que ben a usa Shostakovich!) ao son dunhas fermosísimas cordas acompañadas exquisitamente por instrumentos de vento. Son tan só pouco máis de cinco minutos pero que ben espremidos. E con estas alforxas entramos no terceiro movemento, *Longo*; lento, escuro pero cunha gran forza interior que vai facéndose máis explícita conforme avanzamos na súa audición. E remata cun bellísimo final cheo de serenidade á vez que firmeza para rompernos co principio de IV movemento, un *Allegro non troppo* no que lanza a orquestra facendo traballar todas as seccións ao servizo dunha potente explosión sonora cargada de optimismo cara ao futuro.

A nosa seguinte parada é nin máis nin menos que a súa 7ª *Symphony Leningrad*.

Recomendamos visualizar a serie de documentais que o Departamento de Defensa dos Estados Unidos produciu e para os que contou coa colaboración desinteresada na dirección de John Ford, Frank Capra, William Wyler, John Huston e George Stevens. Pódese buscar por “*Why We Fight 5*” en Youtube onde se narra con total claridade a defensa da URSS ante o exército alemán e especificamente o caso que nos ocupa da defensa de Leningrado. Shostakovich, co primeiro movemento *Allegretto*, transmítenos na súa introdución a alegría da vida no día a día do pobo soviético ata que alá pasado o minuto 5 (na citada interpretación de Rostropovich), comeza a escoitarse, moi baxiña, unha caixa. Unha caixa que soa dunha forma rítmica e marcial, que marca o ritmo e que congrega outras voces que responden a ela. É a Chamada do Partido Comunista para preparar a resistencia ante o invasor. Non se trata aquí dun combate entre dous exércitos ao estilo da *Obertura 1812* de Tchaikovsky. Neste caso, ao son da caixa que marca o ritmo, vanse sumando outros instrumentos; voces ao principio en solitario, ás veces creando fermosos diálogos instrumentais entre eles. E, mentres esas voces súmanse, a caixa, suavemente, lentamente, vai *in crescendo* a vez que as voces, as voces do pobo, van adquirindo maior cohesión, unidade e firmeza. Firme determinación na melodía como non debería ser doutra forma. Imos, que non te vas a resistir á invasión nazi co espírito depresivo, abatido e no medio de dúbidas existenciais. Pasado o minuto 12 fórmase a unidade desexada xerado un río de vontades capaz de facer fronte ao exército alemán. E sucede o choque e nos últimos momentos deste movemento, a calma tras o enfrontamento; a

situación que, aínda na súa desolación polas traxedias sucedidas atopa voces de esperanza entre as ruínas calcinadas. A melodía final é un raio de sol que ilumina as dificultades. Sentimento de unidade. E a caixa que volve soar. De novo tras o reconto das vítimas, a chamada á resistencia. O segundo movemento, *Moderato*, preséntasenos moi plástico, con motivos, cadros e escenas illadas que se van sucedendo conforme camiñamos polas derruídas rúas ata chegar a consolidarse nunha melodía firme, unha conclusión. A iso séguenlle voces arengando á resistencia, por momentos máis axitadas, ata conseguir a serena conclusión. Empezando xa o terceiro movemento, un emotivo *Adagio* comeza cun terrible queixume que se vai acougando conforme transcorre, pausado, tranquilizado como se tranquiliza a un bebé que chora grazas aos rítmicos violonchelos. De novo pasado o minuto 7 succédense momentos convulsos mais xa non se nos transmite unha sensación de dor ou traxedia senón unha aceptación e, grazas á potente sección de cordas, especialmente os violíns, atopamos firmeza, unidade e determinación sendo a partir do minuto 12 que nos arroupa unha melodía sanadora, de reconstrución. O cuarto movemento, *Allegro non Troppo*, continúa no punto en que quedou o terceiro mais aos poucos irá subindo, con firmeza, cunha marcha triunfal arrojando ao inimigo ata facelo retroceder e terminará profundando máis na idea da reconstrución. Unha nova unidade. Rexeneración e crecemento. Que final!

Non quero terminar este pequeno artigo sen citar, sen dar detalles, outras dúas sinfonías. En concreto a X, cos seus II e IV movementos, definitivamente grandes e a XII (dedicada á figura de Vladímir Ilich, Lenin) da que non me resisto a destacar aínda que tan só sexan dous dos seus movementos; o *I Revolutionary Petrograd* e o *IV The Dawn of Humanity* ante os que, por pouco que nos deixemos levar polas súas notas, podemos sentir como se nos saltan as bágoas do fermosos que son.

Waltz No. 2 from Jazz Suite No. 2, Dmitri Shostakovich. BEMR baixo a dirección de Rafael Collazo Moares. A Pobra, 20190721. Audio só dispoñible na edición multimedia.

Cando unha persoa, cos seus puntos fortes e débiles, coas súas luces e as súas sombras, esforzase durante toda a súa vida loitando contracorrente por carreiros non transitados co fin de construír algo, neste caso arte, ao servizo do pobo, é necesario recoñecer o seu esforzo; pero, se máis aínda, consegue o seu obxectivo non podemos menos que escoitar con atención, comprender con humildade e estender a súa obra todo o que poidamos. Descansa agora, que ben loitaches, camarada.

Jesús Pérez.

20230414 Taragoña, Rianxo.

A Pobra, verán 2019. Presentación do tema Second Waltz pola BEMR

A Música das Palabras

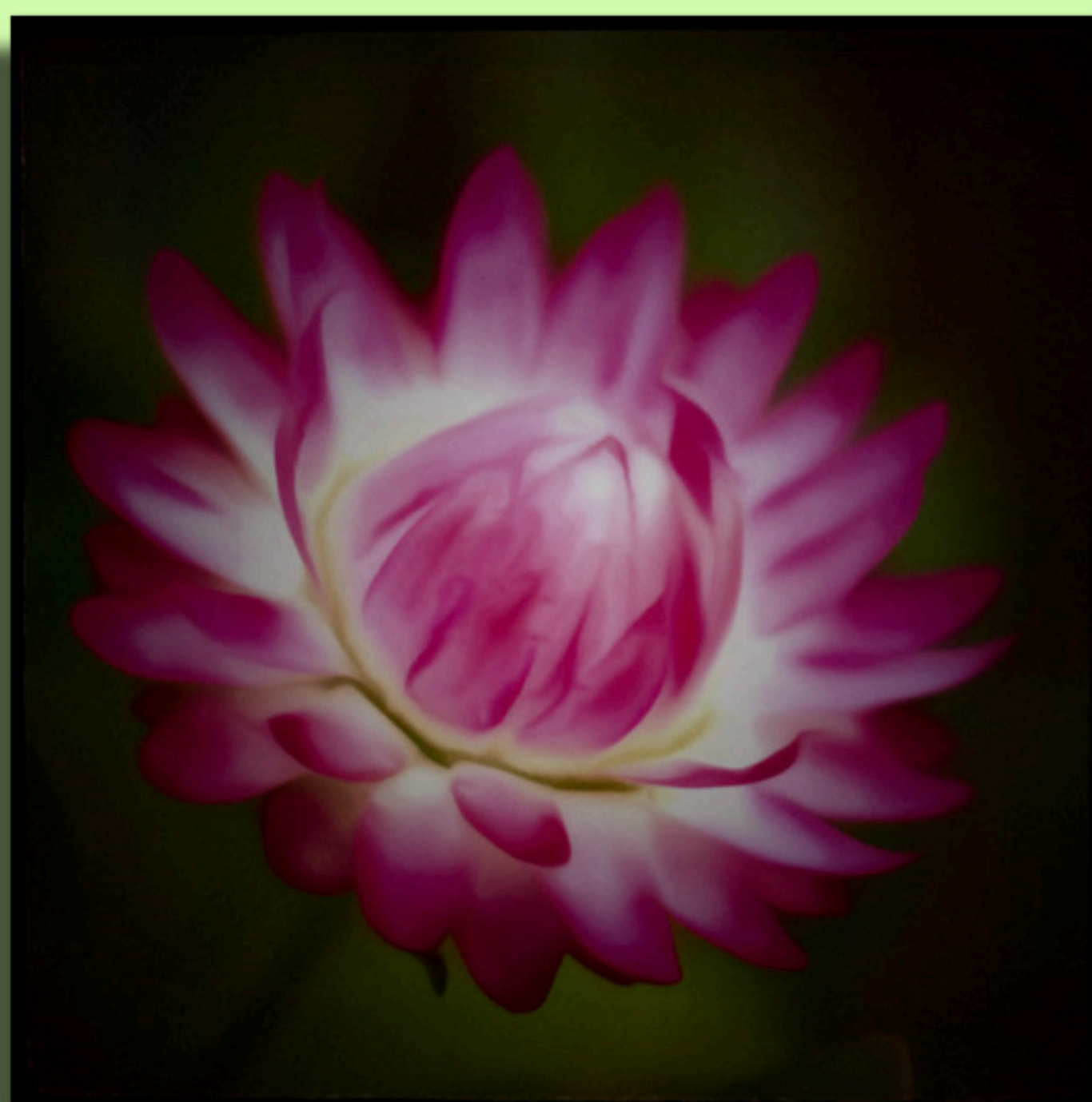
Tres Formas de Querer

Quérote como o gato quere ao rato
pequeno e veloz,
fuxidizo e asustado,
xogando co cadáver resultante da miña caza.

Quérote como o aeroplano surca os ceos
Voando libre,
Voando só,
Cortando coas ás os límites das nubes.

Quérote como as aves; libre, pura e feliz
fermosa anduriña de primavera,
dulce rosiña tardía de abril,
quérote, coma o hidrocarburo
que impulsa o motor da vida.

Nereida Pérez, 2022, Taragoña, Rianxo.

Tres relatos encadeados

E,
Case sen pensalo,
Dei un paso
Cara a ti.
E,
Case sen pensalo,
Deches un paso
Cara a min.
E,
así,
case sen quere-lo,
Brindeime a ti.

Jesus Pérez, 20230207, Taragoña, Rianxo.

Cuarto Crecente

De lado a lado
esténdese
como unha praia
onde a marea alta
expandíndose
debuxa
un cuarto crecente
de maxia, de infancia.
E de bo grado regálasme
preñadas de inocencia
dúas xanelas
ansiosas de vida
ao rozar a túa fronte fría,
en sucos de tempo ferida.
Que son eu quen che dá o bico
Mais é a túa pel que busca a miña.

Jesús Pérez, 20230121, Taragoña, Rianxo.

Parruliño de Aldea

Parruliño da aldea;
humilde,
pobriño.
Parruliño que nadas
nas augas
do pobo
vóame alto
que sen ti
o mundo
é máis triste
e apáganse
os cantos.

Nereida Pérez, 20200822, Taragoña, Rianxo

E LOGO TI?

**Coñecendo mellor a aquelas
persoas que, por mor da
veciñanza e cotidianeidade, non
as chegamos nunca a valorar no
que valen... ata agora.**

Hoxe temos a Jose Rodríguez Ramos
(Baby)

Redacción

Este apartado, sinceramente, non estaba previsto e xurdiu mentres preparabamos a síntese sobre o camiño artístico do mestre Rogelio Groba; que, nacido nunha pequena aldea de Pontevedra, pasou a facer cousas realmente importantes e incidiu no desenvolvemento de tanta xente despois (só citar, por exemplo, a creación da Orquesta da Coruña) pero que, por desgraza, moitos de nós descoñecíamos.

As preguntas serán sempre as mesmas... as persoas e as súas experiencias serán a variable nesta sección. Hoxe, José Rodríguez Ramos, quen naceu en

Araño o ano 1967 e vive actualmente en Santiago, comparte connosco...

NOSSOMOS: Como descubriches o mundo da música, que foi o que che atraeu e como foi o teu proceso de aprendizaxe?

José Rodríguez Ramos: O meu primeiro recordo do mundo da música foi escoitar unha banda nun desfile. Chamáronme a atención varios instrumentos, pero sobre todo o trombón. Iba con meu pai da man e díxenlle que quería tocar como eses músicos que tiñamos diante. En ese momento non me dixo nada, pero ó día seguinte, sin eu saber nada levoume ó local de ensaio desa banda e apuntoume a clases de música. Como era moi pequeno e o brazo non me pasaba da cuarta posición da vara do trombón déronme un bombardino. Ós poucos días, non sei o motivo, pasáronme á trompeta, e dende aquela... xa hai case 50 anos.

Todo isto ocorreu en Francia, e o sistema de aprendizaxe era similar ó que me atopei aquí. Era unha vila normal, moi preto de Suíza, alonxada de grandes capitais nas que a ensinanza musical seguramente estivera mais avanzada.

Unha vez de volta en Galicia proseguín os estudos superiores de trompeta no que foi o Conservatorio Superior de Santiago.

Pero a miña maior evolución como trompetista chegou da man de grandes intérpretes de trompeta.

Panorámica de Vigo desde Beade

Ia ós centros donde impartían clases fora da nosa comunidade ou a cursos que impartían en Galicia.

Os anos nos que formei parte de agrupacións profesionais foron fundamentais para adquirir un coñecemento moito máis amplo da música: descubrimento de compositores, directores, intérpretes, coñecemento das particularidades das diferentes agrupacións como orquestras sinfónicas, bandas, grupos de cámara...

NOSSOMOS: Que persoas te acompañaron neste camiño e de que xeito influíron e axudaron?

José Rodríguez Ramos: Sempre os primeiros profesores teñen unha importancia relevante. De todos modos teño que nomear a Maximino Boga, profesor de trompeta do Conservatorio de Santiago, que sempre me ensinou todo o que el sabía e me dou a posibilidade de tocar durante tres anos na Banda Municipal de Santiago; Prudencio Romo, director durante varios anos da Banda Infantil de Taragoña, do cal me queda a pena de non aproveitar todo o seu saber musical, que era moito, pois nas idades nas que o coñecín non era consciente da calidade musical que atesoraba; José María Ortí e Benjamín Moreno, trompetas solistas da orquestra Nacional e da Orquestra de RTVE, que foron os que me orientaron e deron os coñecementos necesarios para poder disfrutar e poder vivir profesionalmente da trompeta.

NOSSOMOS: Que cousas botaches en falta no teu proceso de aprendizaxe e que cousas pensas que tanto o resto de nós como as institucións podemos facer para axudar a aquelas persoas que hoxe queren crecer amodiño?

José Rodríguez Ramos: A falta de información e a falta de materiais. Estas cousas son das que agora me dou conta que se botaban en falta nos comezos do meu aprendizaxe. Ata que non tiven 19 anos nunca escoitara unha gravación dos grandes concertos para trompeta, obras que eu xa tiña que estudar no conservatorio. Isto hoxe en día é impensable.

Agora os estudantes de música teñen acceso a toda a información que necesitan sen moverse da casa: acceso a clases gravadas dos mellores intérpretes mundiais; poden recibir esas clases a calquer lugar do mundo pois as comunicacións así o permiten.

Para mellorar a ensinanza musical, dende as administracións creo que se debe flexibilizar os plans de estudo, promover escolas de música por todo o territorio e non deixar que sexa a iniciativa particular a que se encargue, en demasiadas ocasións, de ofertar

este tipo de ensinanza. A dotación tanto de espazos para levala a cabo como a adquisición do material necesario debe ser facilitada polas administracións públicas.

E para poder medrar neste mundo amodiño debemos comezar nós mesmos por dignificar esta profesión, por facer respetar o que supón dedicarse tanto profesionalmente como de xeito afeccionado. Se nós llo facemos ver á sociedade, será moito mais doado que todos os que se inician na música podan facelo sen complexos e marcándose as metas que cada un considere e necesite.

NOSSOMOS: Din que aprendemos moito máis dos erros que dos éxitos e por iso gustaríanos que compartises connosco un erro, só un, que influíu en ti positivamente para o teu futuro desenvolvemento.

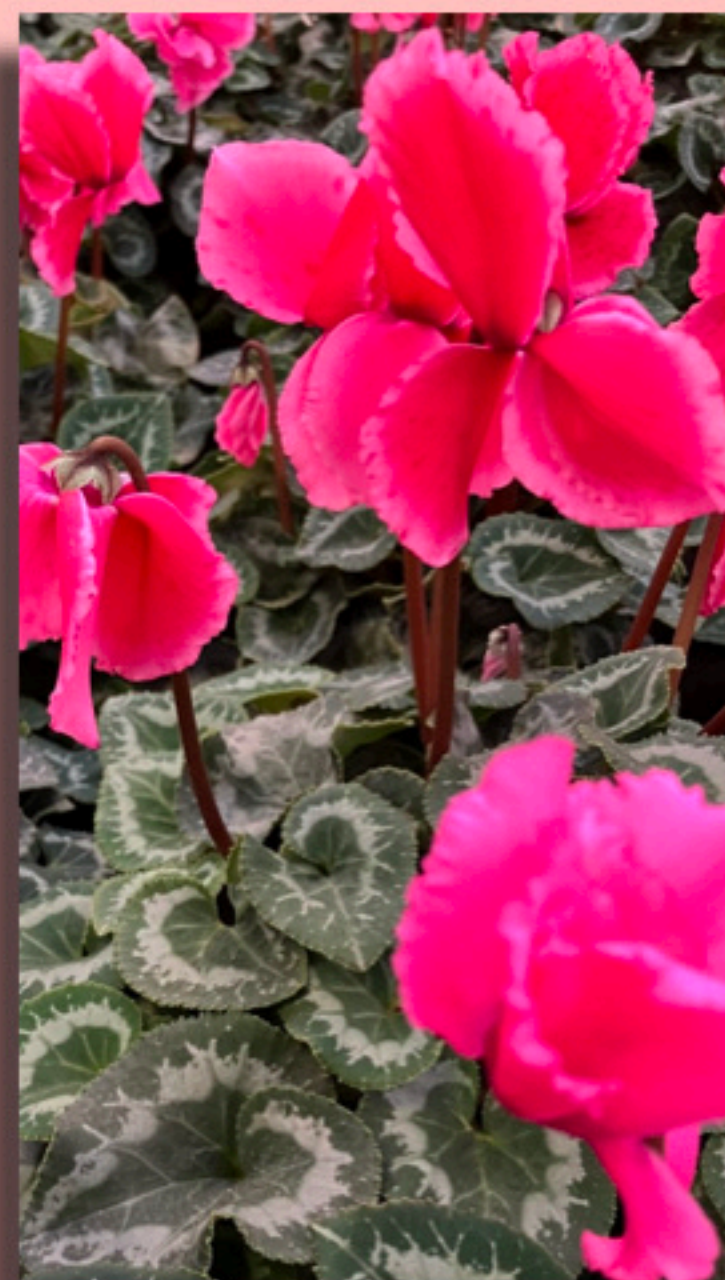
José Rodríguez Ramos: Falta de ambición nun momento determinado. Isto axudoume para preparar os seguintes proxectos musicais con moito máis esmero, dando o máximo de min e esixindo o máximo do resto dos compañeiros da agrupación.

NOSSOMOS: Cales son os proxectos máis importantes da túa vida profesional e cales deles máis che cumpriron (quizais non coinciden, ou si...)?

José Rodríguez Ramos: Creo que como moitos músicos cando rematan os estudos o seu primeiro proxecto é formar parte dunha agrupación profesional. Ese cumpriuse pois conseguín unha plaza de trompeta na Banda Municipal da Coruña.

Pasados uns anos sentín a necesidade de cambiar de aires e adicarme ó ensino da trompeta. Tamén cumpín ese proxecto, pois conseguín unha plaza de profesor de trompeta nos Conservatorios dependentes da Xunta.

Sin pretendelo un día vinme á fronte dunha banda, a Banda de Música de Vilalba. Despois virían a Banda Artística de Merza, Banda de Música Santa Cruz de Ribadulla e actualmente a Banda Escola de

Música de Beade. Foron nestas agrupacións donde se fixeron realidade os proxectos máis bonitos, que non sempre foron os máis ambiciosos. A preparación de 15 certámenes (Pontevedra, Altea, Valencia, Santiago e Kerkrade), a gravación de 6 discos, organización das noites musicais no pazo de Ribadulla... son proxectos duros pero plenos e moi gratificantes.

A organización dunha gala lírica con dúas sopranos e un tenor, na que se interpretaron varias das arias máis famosas de ópera, foi un proxecto moi especial que dou lugar a un exitoso espectáculo de hora e media na que tiveron que adaptar toda a música para que pudiera ser interpretada pola banda acompañando a esas tres voces.

NOSSOMOS: En que proxectos presentes e/ou futuros te centras e cal é o que máis che ilusiona?

José Rodríguez Ramos: Xa hai uns anos que comencei a adaptar grandes obras clásicas para as agrupacións que dirixo, proxecto no que sigo hoxe en día e que non vexo que teña que poñerlle data de remate polo de agora.

NOSSOMOS: Pregunta en branco... Cóntanos o que queiras.

José Rodríguez Ramos: Creo que o Concello de Rianxo sempre destacou pola oferta cultural e polos ilustres nomes que de aquí saíron en todas as artes. En todas as parroquias hai nomes ligados á cultura.

Gustárame aproveitar esta ocasión que me ofrecedes para reivindicar a importancia da cultura en todos os aspectos para a formación das novas e tamén das vellas xeracións. A importancia da cultura como lecer.

Apoiemos a todas as asociacións culturais que temos ó noso redor e fagamos que os nenos e nenas participen delas.

Valoremos a labor dos pais e das familias, piares importantes para os nenos e nenas e para o bo funcionamento das asociacións ás que pertencen.

A Escola de Música de Rianxo e a súa Banda fan unha excelente labor, xa non só formando músicos que nun futuro poderán chegar a ser profesionais, senón facendo unha labor social de integración e de contacto entre as persoas que hoxe en día é imprescindible no mundo dixital no que nos movemos.

Gustárame que os nosos veciños sexan conscientes do luxo que é ter unha Banda de Música desta categoría e de recoñecido prestixio en Galicia, onde a xente participa sen outro interese máis que o de disfrutar e manter unha tradición tan nosa.

Agradecemos a José esta entrevista tan interesante, e por ese anaquiño da súa vida que compartiu connosco. O seu currículo é tan grande que non nos cabe neste artigo; para máis información acerca da súa persoa e o seu currículo remitimos á listaxe de profesores da páxina do Conservatorio Profesional de Música De Santiago. Deixámosvos coa peza elixida pola persoa entrevistada e que ademais interpreta ela mesma en conxunto coas seccións de metais e percusión da BEMR. Neste caso trátase da Abertura *Cabalería Lixeira* (*Leichte Kavallerie*) de Franz von Suppé. Os arranxos son feitos tamén por José e conta coa dirección de Rafael Collazo Moares. Gravación realizada a finais da pandemia no Auditorio de Rianxo e cedida amablemente por Félix Rodríguez.

Audio dispoñible só na Edición Multimedia.

E o Ceo Cantou para Min

Os mundos musicais de Ramin Djawadi

Jesús Pérez

Ao principio foi o *pulso*. O latexado do corazón nas entrañas dunha nai, aquel fonolito alertando sobre un inminente perigo, o rebuldo cos ósos xunto á fogueira, os troncos ocos que comunicaban ás persoas no profundo do bosque... Ao principio foi o pulso, si. Pulsos distribuídos de determinada maneira no tempo e transmitidos en forma de onda sonora a través dun medio propicio. E viu o ser humano primitivo que aquilo era bo... e chamouno *ritmo*. E ao redor deste ritmo creou un mundo marabilloso.

Pero o ritmo non é exclusivo do son, tamén existe, por exemplo, nunha sucesión de imaxes pois podemos dicir que unha película ou un cómic teñen determinado ritmo, tamén unha obra literaria teno... Con todo, antes de ver, o mamífero escoitou.

É curioso que, culturalmente, asociemos obxectividade con imaxes. É lóxico que nun mundo con moita luz a capacidade de ver a un posible depredador desde a distancia poida ser cuestión de vida ou morte e, por tanto, primásemos desde tempos remotos este sentido sobre outros como o tacto, tan próximo, tan íntimo... ou o oído, o cal abarca un ángulo de 360 graos ao noso ao redor pero segue sendo, xeralmente, máis próximo que a vista. E con todo, sabemos que a vista pódenos fallar; ese mesmo depredador estando oculto pode saltarnos encima e devorarnos se non somos capaces de oílo previamente. Tamén é certo que o que aos nosos ollos pódesenos presentar como unha cousa en realidade pode ser outra. É máis, se cambiásenos o medio en que vivimos, por exemplo, ás profundidades abisais da *Fosa das Marianas* ou ao interior dunha cova entón, a vista, non tería a mesma importancia para nós. “A necesidade crea o órgano” e para nós sería máis práctico e obxectivo neses casos dispoñer dun órgano capaz de utilizar as ondas sonoras e o seu reflexo como medio de ecolocalización como posúen os golfinhos ou os morcegos por poñer dous exemplos. Se fósemos capaces de pasar entre as aspas dun ventilador en movemento como é capaz de facelo o morcego, se tivésemos tal precisión, o sentido ao cal cualificaríamos de obxectivo sería o oído e non a vista.

Podendo ver, unha imaxe é impactante, rotunda e expón algo con maior ou menor claridade ante nós. Unha peza musical, con todo, antóllasenos en principio como máis interpretable pero como sucede con todo e tamén coas imaxes, esa interpretación depende da nosa *posición*. Podemos ver unha fotografía dunha manifestación e interpretar que estamos ante un colectivo que loita por conseguir determinados dereitos... ou interpretar que estamos ante unha cuadrilla de vagos.... E sería a mesma imaxe.

Unha peza musical fainos vibrar por dentro. Teno fácil, xa que en si componse de ondas sonoras; e fainos vibrar posiblemente como ningunha imaxe fágao e por tanto, á famosa frase (coa que non estou de acordo devandito sexa de paso) “Unha imaxe vale máis que mil palabras”, hoxe antóllaseme que lle falta algo... lle falta “pero a música pode facernos sentir máis que mil imaxes”. E, aínda que parece que o anteriormente tratado non vén a conto do tema que nos ocupa que é a obra de Ramin Djawadi, creo que era necesario; a final de contas é de ritmo... e doutras cousiñas relacionadas das que imos falar precisamente.

Porque a chamada música occidental desenvolveu un sistema harmónico moi potente pero, no camiño, digámolo así, esqueceuse un pouquiño do sistema rítmico e foi precisamente a incorporación de músicas tradicionais doutros pobos e de compositores de procedencia ou con fortes influencias dos sistemas e estilos musicais africanos, orientais, americanos... o que veu a enriquecer a música do noso continente. Poderíamos aquí citar a moitas novas promesas que están a achegar o seu gran de area pero debido ás limitacións de espazo centrarémonos en Ramin Djawadi, quen nace en Alemaña sendo de procedencia xermano-iraniana e traballou con Klaus Badelt e Hans Zimmer. A súa música rezuma potencia, delicadeza, emoción e expresividade polos catro costados. E ata aquí os seus datos persoais porque de súpeto...

Unha guitarra eléctrica enerxicamente executada por Tom Morello comeza a soar e por uns breves segundos parece dubidar que si, que non, que me arrinca, que non me arrinca.... E xusto entra a percusión e coma se dun vello motor atmosférico se tratase sentimos os gases produto da combustión e desde ese controlado caos sonoro elévase unha guitarra que non é outra cousa que os servos dunha xigantesca perna mecánica dando o primeiro paso e a cousa, esa cousa enorme e pesada comeza a desprazarse e ata vibramos coa simulación de bucina de barco que resoa nos nosos oídos. É *Gipsy Danger* señoras e señores e si, a pesar de indicarnos previamente que usaba enerxía nuclear sentimos como funciona de marabilla a imaxe sonora tan *retro* que se nos presenta. Non o podemos evitar, está na memoria colectiva e desta forma Ramin Djawadi en compañía de Tom Morello (*Rage Against The Machine*, *Audioslave...*), Nick Glennie-Smith (*Home Alone 3*, *The Man in the Iron Mask...*) e Jasper Randall (*The Darkest Nights*, *The Tomorrow War...*) móstranos a nítida e impactante imaxe dun xigantesco robot marchando ao combate.

O mestre John Williams tras unha breve entrada de metais e percusión coma se dun cegador amencer zoroástrico se tratase detense, por digamos unha centésima de segundo, para comezar de novo. Non, non se equivocou e necesita recomenzar, é que os contrabaixos están a preparar un alzamento que inmediatamente será apoiado polos violoncelos e logo os violíns e a sección de frautas para lanzar de novo a percusión e finalmente os metais e toda a orquestra nun empuxe imparable ante o cal *nihil obstat*. Porque non, non é un paxaro nin é un avión; é.... *Superman*. E como tal, unha forza da natureza á que nada pode opoñerse. Non hai máis que escoitalo. Se tan só vísemos un tipo en medias e cos calzóns por fóra tentando dar un saltiño para voar ata nos podería entrar a risa frouxa pero alguén, sen dúbida un mestre, describíunolo moito mellor.

Pero volvemos a Djawadi e como o cinema de super heroes está de moda quero brevemente comentar outros casos simplemente polo mero feito de resaltar determinadas características particulares. No tema principal de *The Eternals*, e tras unha breve introdución de 55 segundos na que se nos transmite a imaxe dun traballo escuro, subterráneo, silencioso, constante e prolongado, tal cal pequeno topo laboriosamente escavando, lánzase a orquestra cunha melodía moi solemne que contrasta cunha percusión potentísima que realmente son puñadas nunha mesa indicándonos que a cousa ten peso. Mentres a melodía dinos: “é unha misión sacra a que temos entre mans”, a percusión remacha: “isto é moi serio e non nos deteremos ante nada, esta non é unha misión para deter a un raspiñeiro; nin sequera o insignificante de *Thanos* nos vai desviar”. O conxunto é imponente. Por certo na mesma banda sonora da película, quero resaltar hoxe dous belísimos temas; o relaxante, melancólico e asertivo *Mission* e o exótico, fresquísimos e sensual *Nach Mera Hero*. Unha delicia escoitalos. Pero non quero despedirme deste xénero de super heroes sen citar polo menos outra banda sonora pertencente a unha película, *The Great Wall*, que, e aínda que se pode dicir con toda razón que non é do xénero, antóllaseme enfrontala ás anteriores xa que non poderían ser cualificadas doutra forma aquelas combatentes da unidade Grúa que no seu momento estiveron dentro dos aros. Aros que volvían unha e outra vez baleiros e ensanguentados tras enfrontarse aos *Tao tei*. Comeza a peza cun canto coral, lento, pausado, firme e ao unísono que nos presenta unha imaxe de responsabilidade, servizo e sacrificio polos demais. E é alá cando transcorreron un minuto e trinta e seis segundos que tras un brevísimo silencio entra a percusión e as cordas e tras elas de novo o coro. Sempre en harmonía por máis que a percusión golpea moi forte e as cordas debúxannos un turbulento mar crispado de vicisitudes e dificultades pero ante todo e sobre todo, as voces continúan sen perder a compostura; cara a adiante, sempre adiante na súa misión de protexer ao pobo que está tras a Gran Muralla. E aínda que falamos de ficción persoalmente prefiro a estas heroínas que se lanzan a dalo todo pola maioría, que viven e morren xuntas sen contar cun multiverso cuántico salvador, cousa que xa ten mérito nestes días.

Afastámonos da épica anterior para penetrarnos en plena sabana co prólogo de *Elephant*, belísima fusión de ritmos e melodías africanos coa música occidental. Tamén, nesta liña, podemos deleitarnos coa banda sonora do documental *African Safari 3D* o cal fai gala dunha exquisita e nítida instrumentación. E xa que falamos de instrumentacións coidadas ata o máximo detalle apuntar á música dunha peli de animación cuxo tema principal, *Robinson Crusoe*, é tamén o nome do filme. Non podemos menos que recomendar a súa audición.

Fóra xa das películas e documentais podemos citar a música composta para a Expo de Dubai en 2020; en concreto para o espectáculo de luz, auga e son que é o *Fountain Show*. Increíble en imaxes, increíble nos seus xogos de luz e auga, increíble na delicadeza da súa música. Pode verse algo diso en Youtube. Disco definitivamente imprescindible para os amantes da música este Surreal do que, por non citar máis nós traemos aquí tan só tres temas: *Surreal Overture*, *Surreal Waltz* e *Surreal Adagio*.

É Djawadi compositor de bandas sonoras de moitas máis películas, de series archiconocidas como *Westworld*, *Game of Thrones*, *Jack Ryan*, de videoxogos.... E sobre todo iso imos pasar no bico dos pés porque a cada unha destas obras corresponderíalle un espazo propio e aínda así, quedaríamos escasos.

Pero temos que pechar este artigo e para iso volveremos ao principio por así dicilo. Na serie de televisión *Westworld*, Djawadi utiliza de base unha canción dos Rolling Stones (*Paint It, Black*), a que practicamente recrea e dálle un aire de película do Oeste, nunha escena en que se perpetra un atraco coordinando ao milímetro o *ritmo* das imaxes cinematográficas co *ritmo* da música tan maxistralmente que logra conseguir en nós un estado especial de asombro e excitación. Nesta escena podemos gozar dese traballo en común dos sentidos da vista e o oído. Non só non son inimigos, nin sequera son rivais, nin sequera compiten entre eles... senón que se complementan e reforzan mutuamente producindo no noso cerebro sensacións e estímulos increíbles. Como seres equilibrados que somos, temos o conxunto de sensores que nos permiten obter unha representación o suficientemente fiel do medio en que nos desenvolvemos. Os sentidos permítenos achegarnos, afinar a captación da contorna que nos rodea e de nós mesmos; interactuar. Por suposto que tamén fai falta interpretar correctamente a información recollida polos sentidos e que a través dunha comunicación electroquímica chéganos ao cerebro. Necesitamos axustar a nosa apreciación subxectiva á realidade obxectiva o máis posible para poder non só sobrevivir senón tamén avanzar, evolucionar. E a nosa sorte, precisamente, é que non somos tan só sensores e cableado electroquimicamente comunicado a unha masa de materia gris máis ou menos encartada senón que, grazas ao *traballo* e todo o que *o traballo* achegou á nosa especie podemos ver, oír, percibir máis aló deses meros sensores; podemos *escoitar a música dunha paisaxe* e, por sorte tamén, podemos *ver as imaxes que nos presenta unha obra musical*. A ese grao de goce chegamos como especie. Esa é a grandeza da arte.

Jesús Pérez,
20230423 Taragoña, Rianxo.

The Rains of Castamere, by Ramin Djawadi. Ao piano Nereida. Pérez. Audio só dispoñible na edición multimedia.

Contando Compases

Redacción

Musigramático

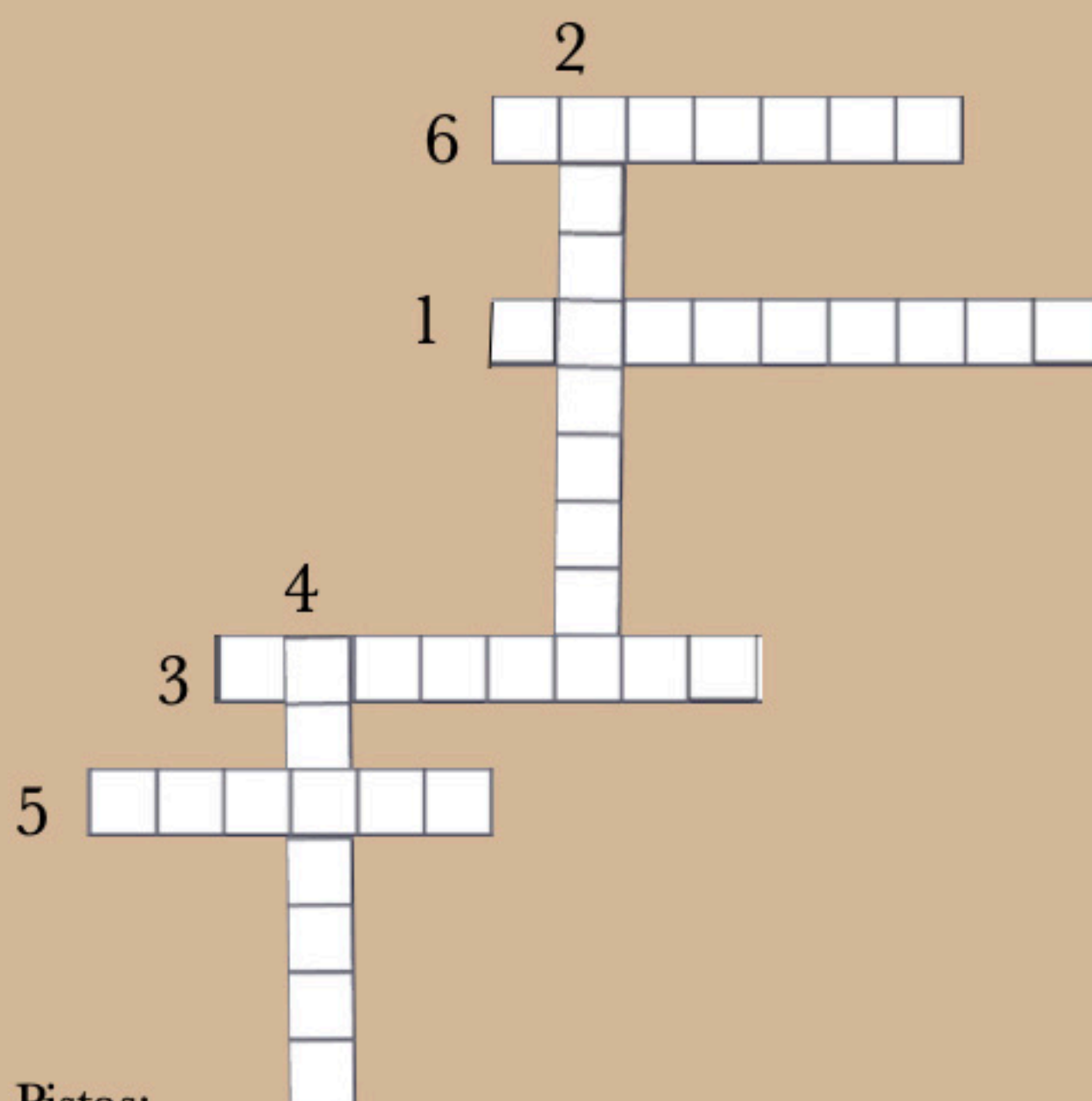
Adiviña, Adiviña...

Nesta ocasión formamos unha Cuarta Xusta Descendente co tema principal de....

Pistas:

- 1.- Lr (Símbolo químico). Ok Ok, o teu non e a química nin as mates... pos dinos entón o nome do actor que fixo de Obi Wan na primeira peli de *Star Wars*.
- 2.- Abreviatura de dúas letras para Alemaña.
- 3.- O que fai quen labra a terra.
- 4.- Siglas inglesas de *Análises de Impacto no Negocio*.

Pistas:

- 1.- E imos na clave do compositor da peza musical chamada *Für Elise*.
- 2.- Nome que recibe o seu famoso concerto para piano número 5.
- 3.- Nome que recibe a súa *6ª Sinfonía*.
- 4.- País onde naceu o compositor que nos ocupa.
- 5.- Que sinfonía súa ten un movemento chamado *Himno á Alegría (Ode an die Freude)*.
- 6.- Quen chama á porta no primeiro movemento da súa *5ª Sinfonía*?

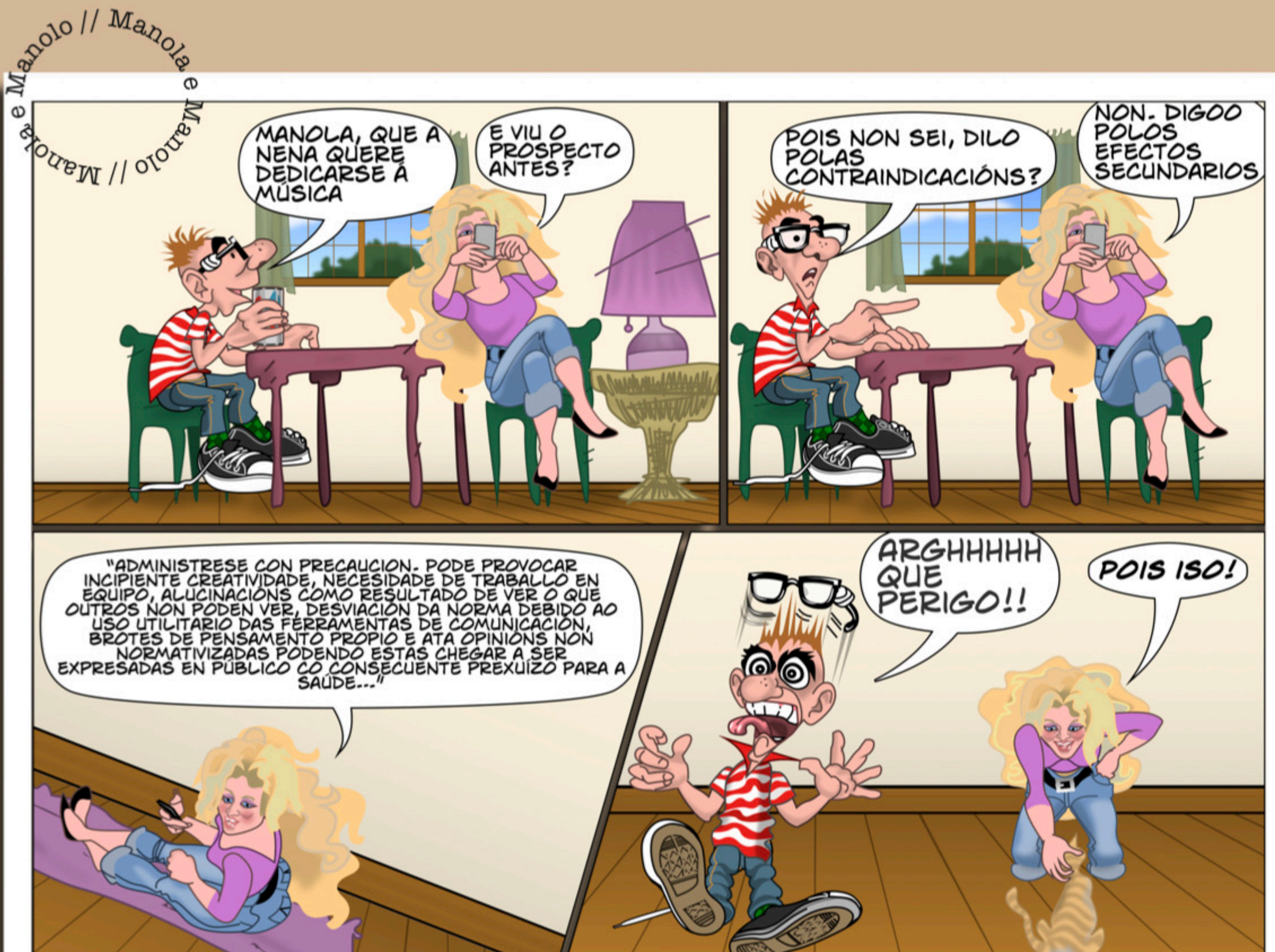
E para o pleno ao sete... que poeta expresou nunha sinfonía súa que aínda que é certo que o destino da humanidade e a liberdade non é menos certo que a completa realización dese destino debe desembocar na alegría?

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Guess the sound...

Adiviña Adiviña. Oíndo o seguinte fragmento dinos... que peza musical é esta? (Audio dispoñible só en edición multimedia).

Sinfonía de Sabores...

Concerto Gusto

Sinfonía Zen en Catro Movementos

Redacción

Traemos hoxe un prato, un entrante a modo de obertura que, como o seu nome indica, está baseado en cousas moi sinxelas. Non é o noso interese aquí, polo menos por agora, realizar pratos complexos senón, máis ben, comezar desde o máis básico para, aos poucos, ir abordando retos maiores. Con todo, si queremos apuntar que os pratos cas técnicas aparentemente máis sinxelas por unha banda non é algo tan sinxelo executalas correctamente e pola outra, precisamente da súa correcta comprensión e execución dependerá o éxito con que poidamos abordar retos máis complexos. E si, seguimos falando de gastronomía así que... imos cos ingredientes do noso prato de hoxe.

Precisamos:

Allo

Aceite de oliva

Cebola

Pan tostado

Xamón serrano

Orella de porco (embutido)

... E calquera outra cousa que nos apeteza, desde gambas a espinacas cocidas. Mais nós centrarémonos hoxe no xamón e a orella de porco porque... apetécenos.

1ro. Movemento

Picamos en láminas ou moi miúdo o allo (*brunoise*) e dourámolo en aceite de oliva. Con moito coidado de que non se nos queime. Retirar do lume e coar o allo. Este serviranos para outros propósitos onde precisemos usar allo por exemplo unha salsa de tomate, para un fondo dunhas lentellas, unha paella... O aceite resultante, aromatizado co allo é unha base en si e podería servir para calquera propósito, ademais dos que xa vimos, unha ensalada, unhas verduras ou unha pasta por exemplo aínda que no noso caso simplemente deixámola arrefriar por agora.

2do. Movemento

Picamos tamén en *brunoise* unha cebola e en cru engadirémolle o aceite de allo e algo de sal ao gusto producindo desta forma unha base sobre a que engadir os seguintes pasos.

3ro. Movemento

A. Picar á *xuliana* o xamón serrano e darlle un golpe de tixola, só un golpe para que non se concentre demasiado o sal.

B. Saltear cunha pinga do aceite de allo a orella de porco a fin de que se separe en fíos rizados e ademais reducir a graxa.

Ambos os pasos A e B poden poñerse nun colador ou sobre papel traza antes de avanzar ao seguinte paso co mesmo fin; reducir graxas.

... en lugar de orella de porco e xamón podería ser calquera outra cousa, desde gambas a espinacas cocidas. Aínda que nós centrarémonos hoxe no xamón e a orella de porco porque... nos apetece.

4to. Movemento

Sobre biscoitos de pan colocamos a base de cebola. Xa así está rico pero podemos engadir os outros preparados ao gusto. Así tal cal son uns entrantes, mais se se acompaña dunha crema de cabaza ben quentiña imos ter non só unha maridaxe ideal senón un primeiro prato moi san.

Nota. Poderían usarse mini biscoitos a modo de pequenos bocados.

**Nossomos é unha
publicación trimestral da
Escola de Música de
Rianxo.**

**Exemplar gratuito.
Licenza CC (BY-SA)**